

Chapter

15

บทบาทของ สถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz สมุทรปราการ ในการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง ปี 2553*

กิตติชัย ชั่นทอง**

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์บทบาทของสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz ในการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง ปี 2553 คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ดร.บุญร่วม นภาโชติ ดร.วิเชียร ต้นศิริคงคล ดร.จักรี ไชยพินิจ และอาจารย์จากสถาบันภายนอก ดร.สตีธร ธนานิธิโชติ นักวิชาการสถาบันพระปกเกล้า

** นิสิตรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง บทบาทของสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz สมุทรปราการในการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองปี 2553 ผลการศึกษา พบว่า 1) รูปแบบการจัดกิจกรรม สถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz กับมวลชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ มีข้อค้นพบกิจกรรมหลักๆ คือ กิจกรรมการเชิญชวนร่วมฟังปราศรัยของแกนนำในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ และกิจกรรมเชิญชวนร่วมฟังการโฟนอิน (Phone In) ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทั้งนี้ ผู้ส่งสาร (Source) คือ ผู้จัดการรายการวิทยุหรือผู้เป็นผู้นำที่สามารถมีบทบาทสำคัญต่อสมาชิกหรือมวลชนในระดับหนึ่ง เนื่องจากจะต้องมีประสิทธิภาพในการชักจูง โน้มน้าวใจในประเด็นต่างๆ ที่ใช้ตัวสาร (Message) หรือการสื่อสารที่โน้มน้าวใจการจัดการจัดรายการให้เข้าร่วมกิจกรรม ประกอบกับผลพวงของเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ในการเชื่อมสัญญาณจากการโฟนอิน (Phone In) ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จากเวทีกลางของกลุ่ม นปช. 2) บทบาทของสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz สมุทรปราการในการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองปี 2553 ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ บทบาทของกลุ่มบุคคลซึ่งคือผู้จัดการสถานีวิทยุและบทบาทของสถานีวิทยุในการร่วมการชุมนุมทางการเมือง ซึ่งบทบาทผู้จัดการรายการทั้งผู้อำนวยการสถานี และผู้จัดการรายการ มีส่วนในการสร้างความเชื่อมั่น และยอมรับในการเข้าร่วมชุมนุมที่เวทีกลางในปี 2553 ซึ่งเป็นการสร้างความใกล้ชิดกับผู้ชุมนุมนี้ด้วยเพื่อแสดงถึงการเป็นเพื่อนเคียงข้างการเข้าร่วมชุมนุมที่เสี่ยงต่ออันตรายจากเหตุการณ์ที่รุนแรง และการสลายการชุมนุมนอกเหนือจากบทบาทในการจัดรายการ และชุมนุมในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนบทบาทของสถานีวิทยุนั้น ถือว่าเป็นช่องทาง (Channel) ที่มีส่วนสำคัญในการกระจายข่าวสารทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่และการชุมนุม และถือว่าเป็นสื่อต้นทุนต่ำที่ยืดหยุ่นกับกลุ่มสมาชิกในพื้นที่ที่มีปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เรียกว่าชนชั้นรากหญ้าได้ดี รวมทั้งเป็นสื่อลักษณะการสื่อสารสองทาง (Two way) ที่ฟังในฐานะผู้รับสารสามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนทัศนคติทางการเมือง เหตุการณ์สำคัญๆ ในการชุมนุม

คำสำคัญ: บทบาท/ สถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz สมุทรปราการ/ชุมนุมทางการเมืองปี 2553

Abstract

The thesis entitled, The Role of 90.25 MHz Sumutprakan Red Shirt's Radio Station in the Political Event of 2010. The results are as follows: (1) the pattern of the activity conduction by the 90.25 MHz Sumutprakan Red Shirt's Radio Station and its mass in Samutprakan includes persuading the local to listen to speeches by the Red Shirt leaders in Samutprakan as well as Thaksin's phone-in speeches. The source is the DJs of the station or as a political leader who is influential in raising the members and mass' motivation to a certain extent, since the efficiency of generating the strong motivation in the audience via the Message or persuasive communication of the broadcaster to convince the audience to take part in the political event is called for. State-of-the-art communication technology to connect the signal of Thaksin's live phone-in from United Front for Democracy Against Dictatorship (UDD)'s main stage is also essential. (2) Regarding the role of 90.25 MHz Sumutprakan Red Shirt's Radio Station in the political event of 2010, it was found that there are two major roles, i.e. the role of individuals as the DJs at the radio station and the role of the radio station itself in participating in the political event. The roles as the DJs and the director of the station contribute to as well as impact on confidence gain and acceptance of taking part in the main stage of the mass counter-rallies in 2010, and also the Red Shirt supporters are accustomed to them. This suggests that the radio station people are truly friends in need who are able to risk their lives from an outbreak of violence and red-Shirt movement termination apart from their daily routine jobs at the radio station. The role of the radio station is considered a channel to broadcast news and information regarding activities in the rallies. This channel is low cost whilst it is able to connect the grass root level supporters of UDD as well. It is also an

instance of two-way communication between the broadcaster and the audience in sharing and exchanging their political views and opinions during the rallies.

Keywords: Role of/ 90.25 MHz Sumutprakan Red Shirt's Radio Station/ Political Event of the Year 2010

ความสำคัญองปัญหา

ภายใต้มาตรา 40 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นี้เปิดโอกาสให้ประเทศไทยจัดการปฏิรูประบบการจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุ และให้มืองค์กรกำกับการใช้คลื่นใหม่ทั้งหมด ผลในส่วนองประชาชน ก็เป็นที่แน่นอนว่าประชาชนเกิดความตื่นตัว ความหวังที่จะได้รับการจัดสรรหรือ ได้โอกาสในการจัดทำวิทยุของตนเอง วิทยุชุมชนท้องถิ่น หรือวิทยุชุมชน ถือว่าได้เป็นสื่อภาคประชาชน ซึ่งในช่วงกึ่งทศวรรษที่ผ่านมาวิทยุชุมชนได้ถูกนำมาใช้ในการเคลื่อนไหวทางการเมือง และขยายแนวความคิดเรื่องประชาธิปไตยในสังคมไทย อาจกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มสื่อที่ยืดโยงกับสถาบันทางอำนาจในสังคม (ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี, 2554, หน้า 11)

ก่อนเหตุการณ์รัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นกรณีของกลุ่มวิทยุชุมชนที่ร่วมเครือข่ายถ่ายทอดเสียงเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจรของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย จากปรากฏการณ์ นายสนธิ ลิ้มทองกุล หรือชบวนการถวายคืนพระราชอำนาจ หลังจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ถูกถอดออกจากโทรทัศน์ช่อง 9 สถานีวิทยุชุมชนนั้น นอกจากถ่ายทอดสดผ่านศูนย์ข่าวภูมิภาคในเครือข่ายจัดการ 5 แห่ง คือ ศูนย์ข่าวเชียงใหม่, ศูนย์ข่าวขอนแก่น, ศูนย์ข่าวศรีราชา, ศูนย์ข่าวภูเก็ต, ศูนย์ข่าวหาดใหญ่-สงขลา แล้ว หลังรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ถูกถอดจากช่อง 9 แล้วเว็บไซต์จัดการออนไลน์ซึ่งโดยปกติจะให้พื้นที่แก่รายการเมืองไทยรายสัปดาห์อยู่แล้วด้วยนั้นสร้างหน้าพิเศษแบบป๊อปอัพ (pop-up page) เพื่อ“ขอเชิญวิทยุชุมชนทุกสถานีทั่วประเทศไทยเข้าร่วมเป็นเครือข่าย ถ่ายทอดสัญญาณเสียง เพื่อเผยแพร่ความจริงให้ประชาชนได้รับรู้” โดยใช้วิธีการรับสัญญาณเสียงแบบข้ามสื่อเช่นเคย คือโดยผ่านเว็บไซต์วิทยุผู้จัดการ (www.managerradio.com) ทั้งนี้ มีสถานีวิทยุชุมชน

ต่างๆ เข้าร่วมเป็นเครือข่ายถึง 82 สถานีใน 41 จังหวัด (ชาญชัย ชัยสุขโกศล, 2552, หน้า 213)

ภายหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 วิทยุชุมชนจำนวนมากที่ผันตัวจากวิทยุในท้องถิ่นที่เคยจัดรายการข่าวสารการบ้านประจำวันปกติ รายการในลักษณะขายสินค้าต่างๆ ผันมาเป็นวิทยุชุมชนที่สังกัดสีในทางการเมือง ไม่ว่าจะได้รับการสนับสนุนปัจจัยเรื่องทุนจากนักการเมือง หรือกลุ่มรวมตัวในทางอุดมการณ์ทางการเมือง ทำให้มีบริบทของการโฆษณาชวนเชื่อและมีผลต่อการเคลื่อนไหวในทางการเมืองต่างๆ รวมทั้งผังการจัดรายการที่เน้นประเด็นในทางการเมือง วิพากษ์วิจารณ์การเมืองอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในเขตจังหวัดและภูมิภาคที่เป็นฐานคะแนนเสียงของพรรคไทยรักไทยในอดีต

จังหวัดสมุทรปราการถือว่าเป็นจังหวัดหนึ่งที่เป็นฐานที่มั่นของกลุ่มเสื้อแดง เพราะเป็นเขตที่ประชาชนในพื้นที่สนับสนุนพรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน พรรคเพื่อไทย ตามลำดับซึ่งวัดจากคะแนนเสียงของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละครั้ง กอปรกับพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรมทำให้มีแรงงานจากต่างจังหวัดเข้ามาทำงานประกอบอาชีพด้วยทั้งภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งส่วนใหญ่ก็สนับสนุนพรรคเพื่อไทยและเป็นคนเสื้อแดงที่เคยชุมนุมในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ทำให้พื้นที่โดยส่วนใหญ่ของจังหวัดสมุทรปราการเป็นประชาชนที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบคนรากหญ้า ที่ชื่นชอบนโยบายของรัฐบาลไทยรักไทย พลังประชาชน เพื่อไทย และมีความสนใจในทางการเมืองโดยเฉพาะการต่อต้านรัฐประหารในปี 2549 จึงถือว่าพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการดังกล่าวเป็นพื้นที่ของเสื้อแดงทั้งประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้ง รวมทั้งประชากรแฝงที่เข้ามาประกอบอาชีพในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้จัดรายการวิทยุผู้กล้า ประชาธิปไตย 90.25 MHz กล่าวว่

“...สมาชิกคนเสื้อแดงในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ นอกจากคนในพื้นที่ที่เป็นผู้สนับสนุนพรรคเพื่อไทยและเป็นสมาชิกของสถานีวิทยุแล้ว ยังมีพี่น้องในต่างภูมิภาคด้วยที่มาทำงานประกอบอาชีพในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ เช่น พี่น้องต่างจังหวัดจากภาคอีสาน...” (ภิรมย์ ขาวนา, 2557, สัมภาษณ์)

ดังนั้นเห็นเชิงประจักษ์ภายหลังสลายการชุมนุมทางการเมืองในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2553 แล้ว และมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่

3 กรกฎาคม พ.ศ.2554 จังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง 7 เขตเลือกตั้งซึ่งผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 เป็นเขตพื้นที่ของพรรคเพื่อไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ในช่วงเหตุการณ์การชุมนุมทางการเมืองในปี พ.ศ. 2552-2553 ของกลุ่มแนวร่วมประชาชนเพื่อประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) วิทยุชุมชนในพื้นที่สมุทรปราการหลายแห่งในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ที่เคยจัดรายการปกติในการจำหน่ายสินค้า โฆษณากิจการกรมต่างๆ ในเชิงการค้าขายได้ผันตัวเข้าสู่วิทยุวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองตั้งแต่เหตุการณ์รัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 เป็นต้น มากำเนิดเป็นวิทยุกลุ่มคนเสื้อแดง และมีบทบาทในการชุมนุมทางการเมือง และเข้าร่วมเคลื่อนไหวในเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองเดือนเมษายน พ.ศ. 2552 และเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองเดือนเมษายน-พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ที่มีจุดประสงค์ในการเรียกร้องให้รัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ยุบสภาโดยเร็ว และได้ไปสู่การเลือกตั้งใหม่อันเป็นเจตนารมณ์ร่วมกันของคนเสื้อแดง ซึ่งแกนนำหลักที่ปราศรัยบนเวทีส่วนกลางผ่านวาทกรรมอำมาตย์-ไพร่ วาทกรรมประชาธิปไตยที่แท้จริง วาทกรรมสองมาตรฐาน เป็นต้น ซึ่งวิทยุคนเสื้อแดงหลายสถานีได้เชื่อมโยงข้อมูลจากการปราศรัยของเวทีส่วนกลางในการจัดรายการที่สถานีวิทยุด้วยสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz เดิมเป็นสถานีวิทยุ 101.25 MHz บริเวณศาลปู่เจ้า อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการในครั้งเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองเมื่อปี พ.ศ. 2552-2553 หลังจากการสลายการชุมนุมทางการเมืองในวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 สถานีวิทยุถูกสั่งปิดสถานีตามประกาศ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน และเริ่มจัดตั้งสถานีใหม่อีกครั้งเป็นสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz ในกลุ่มสถานีวิทยุในเครือข่ายสื่อวิทยุประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กวป.) ในแต่ละพื้นที่ ทั้งในกรุงเทพมหานครอันเป็นสถานี กวป.กลาง และพื้นที่จังหวัดในเขตปริมณฑล เช่น นนทบุรี ปทุมธานี เป็นต้น บทบาทสำคัญในทางการสื่อสารการเมืองผ่านช่องทาง (Channel) คือวิทยุ ซึ่งเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต้นทุนต่ำของชนชั้นรากหญ้าตามแนวทางของกลุ่ม นปช. ที่สามารถใช้ในการรวมตัวของสมาชิกร่วมอุดมการณ์ได้ ซึ่งมีกลไกที่สำคัญของผู้จัดรายการในฐานะผู้ส่งสาร (Source) จัดรายการผ่านการเชิญชวน การปลุกอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดผ่านตัวสาร (Message) โดยมีสถานีวิทยุเป็นช่องทางในการจัดรายการเป็นยังวิทยุที่รับคลื่นสัญญาณส่งข้อมูลการจัดรายการไปยังผู้รับสาร (Receiver) ซึ่งเมื่อมีการรวมตัวเป็นกลุ่มก้อนทางการเมือง

เมืองในพื้นที่ได้ ย่อมมีกิจกรรมต่างๆ เพื่อรักษามวลชน และเพื่อเชิญชวนในการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองทั้งในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการเอง และการชุมนุมใหญ่ที่รอการสมทบจากคนเสื้อแดงที่ชุมนุมใหญ่ของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ซึ่งมีเหตุการณ์ที่น่าสนใจอันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ชุมนุมทางการเมืองของกลุ่ม นปช. ผ่านยุทธศาสตร์ทางการเมือง โดยเฉพาะเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองจนถึงเหตุการณ์ยุติการชุมนุมในปี 2553

ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการจัดกิจกรรมของสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตยในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการว่ามีการดำเนินกิจกรรมอย่างไรในการเชื่อมโยงกับมวลชนในการชุมนุมทางการเมือง และบทบาทของกลุ่มผู้จัดรายการ และบทบาทของสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตยและมวลชนในพื้นที่ในการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองในปี พ.ศ. 2553 ที่เวทีการชุมนุมใหญ่ของกลุ่ม นปช.

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ สถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตด้านเนื้อหา ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีข้อมูลหลักจากผู้จัดรายการวิทยุจากสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz ซึ่งเป็นผู้ส่งสาร (Source) และผู้รับฟังรายการทางวิทยุซึ่งเป็นสมาชิกมวลชนคนเสื้อแดง ซึ่งเป็นผู้รับสาร (Receiver) ขอบเขตด้านเนื้อหาเพื่อศึกษาบทบาทของสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตยในการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองในปี พ.ศ. 2553 ซึ่งในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการเป็นพื้นที่หนึ่งในเขตปริมณฑลที่เป็นของคนเสื้อแดง เพราะเป็นพื้นที่เขตการเลือกตั้งที่พรรคเพื่อไทยได้รับการเลือกตั้งทุกเขตการเลือกตั้งในพื้นที่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรม สถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz กับมวลชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ
2. บทบาทของสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz สมุทรปราการ ในการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองปี 2553

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมของสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ โดยเฉพาะกิจกรรมการปราศรัยชุมนุมของแกนนำ นปช. ในพื้นที่รวมทั้งผู้จัดรายการของสถานีวิทยุซึ่งมีส่วนสำคัญในการรวมมวลชนและขยายมวลชนกลุ่มเสื้อแดงในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

2. เพื่อให้ทราบบทบาทหน้าที่ของสถานีผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz ทั้งบทบาทหน้าที่ของผู้จัดรายการในฐานะผู้ส่งสาร (Source) และบทบาทหน้าที่ทางสถานีวิทยุเองที่เป็นกระบอกเสียงในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนทั้งกิจกรรมของสมาชิกในพื้นที่และקרเข้าร่วมการประชุมทางการเมืองในปี พ.ศ. 2553

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของ (Miles & Huberman, 1994) มีขั้นตอนในการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อนำไปสู่การออกแบบแนวสัมภาษณ์การวิจัย ดังนี้ (1) การรวบรวมข้อมูล (Data Collection) การรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ที่ตั้งของสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ สังเกตการณ์จัดกิจกรรมของสมาชิกของสถานีวิทยุ และนัดสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งผู้จัดรายการวิทยุ และสมาชิกของสถานีวิทยุที่เคยมีบทบาทในการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองใน ปี 2553 (2) การแสดงข้อมูล (Data Display) เมื่อได้ข้อมูลมาซึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพมีลักษณะการจัดกระจายของข้อมูล (3) การพยายามสร้างข้อสรุปและการตรวจสอบข้อมูล (Drawing and drawing & Verification) เมื่อได้ข้อมูลที่สำคัญในการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการข้อมูล (Organize) การบีบอัดข้อมูล (Compress) และการรวบรวมข้อมูล (Assemble) จากนั้นผู้วิจัยก็กรองข้อมูลที่ได้จำเป็นที่ตรงกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยในครั้งนี้ (4) การลดทอนข้อมูล (Data Reduction) ผู้วิจัยเลือกผู้สอบสวนข้อมูลคนนอกที่เป็นผู้เชี่ยวชาญใน 2 สาขาวิชาที่เป็นตัวแปรหลักในงานวิจัยนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญสาขารัฐศาสตร์ คือ ดร.รุ่งนภา ырรองเกษมสุข ผู้เชี่ยวชาญสาขาสื่อสารมวลชนที่มีประสบการณ์ด้านสื่อสารสาธารณะ เคเบิลทีวี วิทยุท้องถิ่นและวิทยุชุมชน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา บุรณเดชาชัย เพื่อช่วยวินิจฉัยข้อมูลที่ขัดหรือแย้งกันเอง โดยผู้วิจัยจะทำการสอบสวน

วิเคราะห์ดีความและตรวจสอบเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจน และมีความเชื่อถือได้ (Credibility) เมื่อได้คำตอบแนวสัมพัทธ์ที่ผ่านการลตทอนและตรวจสอบจาก ผู้เชี่ยวชาญแล้ว จึงทำการลงพื้นที่สัมพัทธ์ผู้ให้ข้อมูลหลักอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ คำตอบที่ชัดเจน เพื่อเป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) และความถูกต้อง แม่นยำ (Validity) ของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation)

ผลการศึกษา

มีข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ รูปแบบการจัดกิจกรรม สถานีวิทยุ ผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz กับมวลชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ดังนี้

1. กิจกรรมการเชิญชวนร่วมฟังปราศรัยของแกนนำในพื้นที่จังหวัด สมุทรปราการ

รูปแบบจัดกิจกรรมการเชิญชวนร่วมฟังปราศรัยของแกนนำในพื้นที่จังหวัด สมุทรปราการ ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ของพรรคพลังประชาชนที่ชนะการเลือกตั้งทั่วไปใน ปี 2550 ซึ่งพรรคพลังประชาชนเองก็ยึดโยงกับคนเสื้อแดงในพื้นที่ด้วยเช่นกันในฐานะ ฐานเสียงที่สนับสนุนในศึกการเลือกตั้งในแต่ละครั้ง กิจกรรมการร่วมรับฟังปราศรัย ของแกนนำในพื้นที่ของจังหวัดสมุทรปราการนั้น มีความเด่นชัดในการเคลื่อนไหว ท่างการเมืองเพื่อมีจุดประสงค์ให้รัฐบาลของ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ในขณะนั้นยุบสภาให้มีการเลือกตั้งใหม่ ซึ่งกิจกรรมของกลุ่มเสื้อแดงในพื้นที่ สมุทรปราการนี้จัดปราศรัยบริเวณตรงข้ามศาลากลางจังหวัดสมุทรปราการและรวมตัว กันเมื่อต้องการเดินทางร่วมสมทบการชุมนุมบริเวณห้างอิมพีเรียลสำโรง

“...กิจกรรมการปราศรัยนี้จัดค่อนข้างบ่อยซึ่งก็ได้รับความร่วมมือดี ส่วนการ เข้าร่วมชุมนุมนั้นโดยเฉพาะเหตุการณ์ ปี 2553 ที่แยกราชประสงค์นั้น ทางสถานีวิทยุ ได้ประกาศเชิญชวนรวมทั้งนัดหมายซึ่งจะมีพาหนะฟรีอำนวยความสะดวกให้ เช่น บิ๊กออฟคนเสื้อแดง แท็กซี่คนเสื้อแดง...” (ภิรมย์ ชาวานา, 2557, สัมภาษณ์)

กิจกรรมของสถานีวิทยุเสื้อแดงในเหตุการณ์ดังกล่าวนี้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ซึ่งมีการชุมนุมและเกิดเหตุปะทะกันบริเวณถนนพิษณุโลกข้างทำเนียบรัฐบาล และ มวลชนคนเสื้อแดงบางส่วนที่ชุมนุมที่พิทยางนเกิดเหตุการณ์ขัดขวางการประชุม สูดยอดผู้นำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่โรงแรมรอยัล คลิฟ บีช รีสอร์ท เมืองพัทยา ซึ่ง นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะร่วมประชุมอยู่ด้วย

“...ในปี 2552 นี้กลุ่มสถานีวิทยุเสื่อแดงสมุทรปราการ ซึ่งในขณะนั้นเป็น 101.25 MHz ได้รายงานข่าวให้พี่น้องได้ทราบทั้งพี่น้องที่กอดันรัฐบาลที่ทำเนียบรัฐบาล และชุมนุมชัคขวางการประชุมผู้นำอาเซียนที่พัทยา ซึ่งที่พัทยาก็มีมวลชนคนเสื่อแดงที่นั่นในพื้นที่ของเขาอยู่แล้ว แต่ก็มีแกนนำหลักที่กรุงเทพเดินทางไปสมทบด้วย...” (ภิรมย์ ขาวนา, 2557, สัมภาษณ์)

ทั้งนี้ สื่อทีวีหลักในขณะนั้นที่มีบทบาทในการเป็นช่องทาง (Channel) ในการรายงานความเคลื่อนไหวทั้งที่กรุงเทพมหานคร และการชุมนุมของกลุ่มเสื่อแดงที่พัทยาในเดือนเมษายน พ.ศ. 2553 นั้น มีความจำเป็นต้องเชื่อมโยงข้อมูลจากช่อง D-station ซึ่งก็ถือว่าเป็นการตัดช่องทางหลักของคนเสื่อแดง ทำให้สถานีวิทยุหลายๆ แห่งทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล และต่างจังหวัดในภูมิภาคต่างๆ ได้รับผลกระทบด้วย และจำเป็นต้องติดตามเหตุการณ์จากโทรทัศน์ทั่วไปในข่าวประจำวันในแต่ละช่วง

“...เมื่อเปิดช่องทีวีของช่อง D-station ก็เจอข้อความว่า....สัญญาณภาพจากสถานี D-Station ของกลุ่มคนเสื่อแดงที่ได้ถ่ายทอดการชุมนุมโดยตลอด ถูกแทนที่ด้วยข้อความบนจอโทรทัศน์ว่า "ขอภัย ทางสถานีดาวเทียมไทยคม มีความจำเป็นต้องตัดสัญญาณ D-Station ตามคำสั่งของรัฐบาลใน พ.ร.ก.ฉุกเฉิน...ก็มีความกังวลว่ากลุ่มเสื่อแดงมีแนวโน้มที่จะถูกสลายการชุมนุมแน่นอน...” (คุณหญิง (นามสมมุติ), 2557, สัมภาษณ์)

2. กิจกรรมเชิญชวนร่วมฟังการโฟนอิน (Phone In) ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประเด็นการโฟนอิน (Phone in) ของอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่มีการโฟนอินจากต่างประเทศในการพูดคุย ให้กำลังใจหรือปราศรัยในประเด็นต่างๆ แก่กลุ่มคนเสื่อแดงนั้น ถือเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารที่สำคัญและกลยุทธ์ของแกนนำในการรักษามวลชนตลอดจนขอความร่วมมือ โดยชูประเด็น “...รักทักษิณ...” ทั้งนี้ การโฟนอินดังกล่าวนี้ก็ถือว่าเป็นประสบความสำเร็จอย่างมากในการจัดกิจกรรมปราศรัยทุกๆ ครั้ง เนื่องจากสร้างความสนใจแก่มวลชนและสื่อที่วิวิธระแห่หลัก หนังสือพิมพ์กระแสหลักในการรายงานข่าวหรือกำหนดหัวข้อข่าวในหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เองบทสรุปของการโฟนอินของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เองนั้นก็มิสาระสำคัญที่กล่าวในประเด็นการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ไม่ได้ต่อสู้เพื่อนายทักษิณ

“...การโฟนอินของอดีตนายก ถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่มวลชนให้ความสนใจและได้รับความร่วมมือในการปราศรัย เพราะการปราศรัยจะมีการสลับสับเปลี่ยนทั้ง

การโฟนอิน แคนนำปราศรัย การร้องรำทำเพลงบนเวที การล้อเลียนการเมืองบ้าง
ให้เกิดความสนุกสนาน ทั้งนี้ในช่วงชุมนุมที่สมุทรปราการได้รับเชื่อมสัญญาณจากเวที
ใหญ่ของเสื้อแดง....” (ภิรมย์ ขาวนา, 2557, สัมภาษณ์)

การโฟนอิน (Phone In) และวิดีโอ ลิงก์ (Video Link) ของอดีตนายกรัฐมนตรีนคร
ทักษิณ ชินวัตร ถือเป็นยุทธศาสตร์หลักของกลุ่ม นปช. ที่ใช้ในการหลอเลี้ยมมวลชน
ไม่เพียงแต่เวทีกลางในตัวกรุงเทพมหานคร แต่ยังสามารถเชื่อมโยงข้อมูลไปยังชุมนุมใน
เขตปริมณฑลและในต่างจังหวัดได้ ทั้งสื่อโทรทัศน์ดาวเทียม และสถานีวิทยุชุมชนต่างๆ
ในต่างจังหวัด วาทกรรมที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้ในการพูดคุยเป็นประเด็นการต่อสู้
กับอำมาตย์ คืบอำนาจให้ประชาชน ประชาธิปไตยที่แท้จริง แต่ประการที่สำคัญในการ
ต่อสู้ของคนเสื้อแดงเป็นการชูที่ตัวบุคคลในการต่อสู้ด้วยเช่นกัน เพราะ พ.ต.ท.ทักษิณ
ชินวัตร เป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้ที่สำคัญของกลุ่ม นปช.

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 บทบาทของสถานีวิทยุในการร่วมการชุมนุม
ทางการเมือง มีข้อค้นพบ คือ

1. บทบาทของกลุ่มบุคคลซึ่งคือผู้จัดรายการสถานีวิทยุ บทบาทของกลุ่มบุคคล
ถือว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถเชื่อมโยงกับกับมวลชนในพื้นที่ได้ผ่านการรู้จักมักคุ้นกัน
ในฐานะเพื่อนสนิทมิตรสหาย เพื่อนร่วมอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน ซึ่งก็มีความ
รู้สึกเหมือนกันกับแกนนำเสื้อแดงที่ชุมนุมใหญ่ที่เวทีกลางกับมวลชนเสื้อแดงที่
ชุมนุมร่วมกัน เช่น คนเสื้อแดงได้ให้บทบาทหน้าที่แก่แกนนำ เช่น นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ
นายจตุพร พรหมพันธุ์ ในการชุมนุมของคนเสื้อแดงในแต่ละครั้งที่ใช้วาทกรรม
ชุดความคิดในการเรียกร้องให้รัฐบาลยอมรับเงื่อนไขของกลุ่มผู้ชุมนุม และในกรณีของ
กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเอง นายสนธิ ลิ้มทองกุล ถือว่าเป็นบุคคลที่มี
บทบาทในการเป็นผู้นำโค่นระบอบทักษิณ ซึ่งงานของ อริย์ภรณ์ ลาภนิมิตรชัย (2554)
ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้นำ คือ นายสนธิ ลิ้มทองกุล มีการใช้วาทกรรมตอบโต้
สถานการณ์อย่างรวดเร็ว โดยมีการตอบโต้สถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นแบบ
วันต่อวัน โดยการปราศรัยบนเวทีของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเพื่อกล่าว
ถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์นั้นๆ และสอดคล้องกับการเคลื่อนไหวของ
พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่เคลื่อนไหวตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทาง
การเมือง กลุ่มบุคคลที่กล่าวข้างต้นนี้ คือ ผู้อำนวยการสถานีและผู้จัดรายการสถานี
ซึ่งมีบทบาทในการจัดรายการเชิญชวนร่วมการชุมนุม การกำหนดทิศทางของกลุ่ม

สมาชิกในพื้นที่ ทั้งนี้ การจัดรายการในแต่ละครั้งของผู้จัดรายการก็จะมีสมาชิกของกลุ่มวิทยุโทรทัศน์ร่วมพูดคุยในรายการ ก่อให้เกิดความสนิทสนมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

“...ที่เองก็รู้จักมักคุ้นกันดีกับดีใจ ในช่วงที่มีการจัดรายการเชิญชวนร่วมบริจาคในการชุมนุม พี่ก็บริจาคข้าวกล่องเยาะพอสสมควรให้แก่ทางสถานีวิทยุเพื่อแจกจ่ายให้พี่น้องที่จะไปร่วมชุมนุม...” (คุณหญิง (นามสมมุติ), 2557, สัมภาษณ์)

บทบาทของผู้จัดรายการนั้นก็มีส่วนในการผลิตซ้ำชุดความคิดนี้ในการจัดรายการผ่านชุดความคิดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ การผลิตซ้ำชุดความคิดจากเนื้อหาโทรทัศน์ดาวเทียม PTV หรือการรายงานเหตุการณ์ที่สำคัญในการชุมนุมบริเวณพื้นที่ที่มีกิจกรรมของคนเสื้อแดง เช่น เหตุการณ์ในวันที่ 8-9 เมษายน พ.ศ.2553 ซึ่งจะมีการระงับการแพร่สัญญาณภาพและเสียงของโทรทัศน์ดาวเทียม PTV ทำให้กลุ่มผู้ชุมนุมปักหลักชุมนุมอยู่ที่บริเวณสถานีไทยคม ที่ตั้งอยู่บนรัตนานิเบศร์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้ นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ หนึ่งในแกนนำของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ได้ออกมาแถลงการณ์ในเรื่องที่รัฐบาลจะระงับการแพร่สัญญาณภาพและเสียงของโทรทัศน์ดาวเทียม PTV

“...การมีแนวโน้มสั่งปิดระงับการออกอากาศสื่อทีวีหลักอย่าง PTV นี้ ถือว่าจะเป็นการตัดเส้นหลอดเลือดใหญ่ก็ว่าได้ เพราะเป็นช่องทางสำคัญที่รายงานการชุมนุมใหญ่ของวงเวทีส่วนกลาง ที่จะกระจายข้อมูลข่าวสารแก่คนเสื้อแดงผ่านสถานีวิทยุในพื้นที่ ทั้งที่ปริมณฑลและต่างจังหวัด รวมทั้งในเขตจังหวัดสมุทรปราการด้วย...” (ภิรมย์ ขาวนา, 2557, สัมภาษณ์)

ส่วนประเด็น Hate speech หรือสร้างความโกรธแค้นเกลียดชังนั้น กรณีของผู้จัดรายการสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย ก็จะมีการใช้บ้างบางครั้งในแต่ละช่วงเหตุการณ์โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เป็นวิกฤติของกลุ่มเสื้อแดงที่ชุมนุม เช่น เหตุการณ์ปะทะกับกับเจ้าหน้าที่ เหตุการณ์ขอคืนพื้นที่ เหตุการณ์ปะทะกันที่รุนแรงจนนำไปสู่การได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของมวลชน

“...ประเด็นคำพูดที่เสียดสี ต้าทอ ก็มีบ้างบางช่วงโอกาสที่เหตุการณ์เสื้อแดงเสียเปรียบ หรือคิดว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการชุมนุม การจัดรายการก็จะมีหลุดบ้าง แต่คำพูดที่รุนแรงจะหลุดมากหลุดน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับดีใจที่จัดรายการแต่ละคนด้วย...” (ภิรมย์ ขาวนา, 2557, สัมภาษณ์)

การเมืองไทยตั้งแต่เกิดข้อสงสัยอย่างชัดเจน นำไปสู่คำพูดที่ตำหนิฝ่ายตรงข้าม ที่มีทัศนคติทางการเมืองที่ไม่ตรงกับความคิดเห็นของตน เช่น พวกสลิม พวกควายแดง เป็นต้น ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ความขัดแย้งทางการเมืองไทยที่ชัดเจนในเรื่องของการเลือกสีเลือกข้างอย่างชัดเจน หรืออาจจะเป็นเรื่องการกล่าวให้เกิดความเสียหายทางชื่อเสียงของกลุ่มทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะระดับแกนนำที่มีการฟ้องร้องคดีความต่างๆ ในช่วงการชุมนุมด้วย ทั้งนี้ นับจากราวกลางปี 2548 เป็นต้นมากล่าวได้ว่า มีความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนไทยเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย ท่ามกลางสถานะที่การเมืองไทยพัฒนามาบนแนวทางที่ทำให้เกิดการแตกออกเป็น 2 ขั้วอย่างชัดเจนนั้น (เสื้อเหลือง-เสื้อแดง) ความตื่นตัวทางการเมืองดังกล่าวได้เส้นอยู่บนความโกรธแค้นและความเกลียดชังตลอดมา สลับฉากกับการสร้างสรรค์ประชาธิปไตยและความสำคัญของการเลือกตั้งในฐานะเป็นสิ่งตรงข้ามกับอำนาจพิเศษอย่างการทำรัฐประหาร ความพยายามตรวจสอบ และต่อต้านปัญหาคอร์รัปชันในฐานะเป็นการต่อต้านความมั่งคั่งของทุนนิยมโลกาภิวัตน์อยู่บ้าง เหตุการณ์ที่ถือได้ว่าเป็น “..จุดตัดสำคัญ...” ยิ่งในการเปลี่ยนแปลงร่างให้กลายเป็นการเมืองแห่งความเกลียดชังซึ่งมีเหตุการณ์ที่สำคัญที่ถือได้ว่าเป็น จุดตัดสำคัญ 2-3 ช่วง คือ ช่วงที่หนึ่ง เดือนกันยายน-ธันวาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นช่วงกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยบุกยึดทำเนียบรัฐบาล และเกิดการปะทะกันระหว่างกลุ่มพันธมิตรฯ (เสื้อเหลือง) กับกลุ่ม นปช. (เสื้อแดง) เหตุการณ์สลายการชุมนุมที่หน้ารัฐสภา เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ไปจนถึงเหตุการณ์ยึดสนามบินสุวรรณภูมิ ต้นเดือนธันวาคม พ.ศ. 2551 ช่วงที่สอง เดือนเมษายน พ.ศ. 2552 การขัดขวางการประชุมสุดยอดผู้นำเอเชียตะวันออกที่โรงแรมรอยัล คลิฟ บีช รีสอร์ท เมืองพัทยา ช่วงที่สาม เดือนเมษายน-พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นช่วงที่กลุ่มนปช. มาชุมนุม 2 ครั้งใหญ่ ถูกปราบปรามทั้ง 2 ครั้ง โดยเฉพาะในวันที่ 10 เมษายน และ 18-19 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งมีคนตายถึง 91 ศพ มีการเผาทำลายอาคารสถานที่มากมายทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด (ชาญชัย สุขโกศล, 2555, หน้า 4)

2. บทบาทของสถานีวิทยุในการร่วมการชุมนุมทางการเมือง บทบาทของสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz ถือว่าเป็นกระบอกเสียงที่ดีในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและเป็นจุดศูนย์กลางของมวลชนในพื้นที่ตำบลลำโรงเหนือ และพื้นที่ใกล้เคียง โดยเฉพาะเหตุการณ์การชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ

แห่งชาติ (นปช.) ในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ทั้งนี้บทบาทในการเชิญชวนให้เข้าร่วมการประชุมมนั้น จะประกาศเชิญชวนให้พี่น้องกลุ่มเสื้อแดงสมาชิกของสถานีวิทยุได้ทราบจุดนัดหมาย และกำหนดการที่ราชประสงค์ซึ่งเป็นจุดรวมพลเสื้อแดงในการกอดตันรัฐบาล ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าบทบาทของสถานีวิทยุเป็นแห่งกระจายข่าวที่สำคัญให้แก่กลุ่มผู้ชุมนุม

“...บทบาทของสถานีวิทยุได้ประกาศเชิญชวนให้พี่น้องที่จะเข้าร่วมชุมนุมได้รู้สถานที่และจุดนัดหมายในการเข้าร่วมที่ราชประสงค์ โดยมีแท็กซี่เสื้อแดงมอเตอร์ไซด์เสื้อแดงในการรับเข้าชุมนุมใหญ่...” (ภิรมย์ ขาวนา, 2557, สัมภาษณ์)

“...ก็ได้รับข่าวสารส่วนใหญ่ก็จากวิทยุเสื้อแดงนี่แหละ ทั้งจุดขึ้นรถไปร่วมชุมนุม ก็ถือว่าวิทยุช่วยได้เยอะ ขยายข่าวได้ดี...” (คุณประทีป (นามสมมติ), 2557, สัมภาษณ์)

สรุปผลการศึกษา

สรุปข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 รูปแบบการจัดกิจกรรม สถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz กับมวลชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ คือ

1. กิจกรรมการเชิญชวนร่วมฟังปราศรัยของแกนนำในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งในกิจกรรมนี้ถือว่าเป็นกิจกรรมที่สามารถติดต่อกับมวลชนเสื้อแดงในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีความใกล้ชิดและยึดโยงกันในฐานคนในพื้นที่ที่เคยไปมาหาสู่กัน กิจกรรมของสถานีวิทยุที่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดสมุทรปราการที่บริเวณศาลากลางจังหวัดและห้างอิมพีเรียลสำโรงซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานี 101.25 MHz ได้ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อการขยายต่อมวลชนเสื้อแดงในพื้นที่ที่ยึดโยงเชื่อมความสัมพันธ์ในฐานผู้ร่วมอุดมการณ์เป็นอย่างดี ทั้งนี้ ในการจัดกิจกรรมการเปิดเพลงลักษณะปลุกใจมีส่วนสำคัญในการจัดรายการวิทยุของทางสถานี เช่น เพลงรักเสื้อแดง เพลงลั่นกลองรบ เป็นต้น

2. กิจกรรมเชิญชวนร่วมฟังการโฟนอิน (Phone In) ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรซึ่งมีการเชื่อมโยงสัญญาณในการปราศรัย เป็นอีกรูปแบบกิจกรรมที่สำคัญโดยเฉพาะช่วงที่มีการโฟนอิน (Phone In) และวิดีโอลิงก์ (Video Link) ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งสร้างแรงใจให้กับกลุ่มเสื้อแดง ทั้งนี้สถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz โดยรับสัญญาณจากเวทีใหญ่ของกลุ่ม นปช. ทั้งนี้การโฟนอิน (Phone In) และ

วิดีโอลิงก์ (Video Link) ของอดีตนายกรัฐมนตรีนครินทร์ ทักษิณ ชินวัตรถือเป็นยุทธศาสตร์หลักของกลุ่ม นปช. ที่ใช้ในการหล่อเลี้ยงมวลชนไม่เพียงแต่เวทีกลางในตัวกรุงเทพมหานคร แต่ยังสามารถเชื่อมโยงข้อมูลไปยังชุมนุมในเขตปริมณฑลและในต่างจังหวัดได้ ทั้งสื่อโทรทัศน์ดาวเทียม และสถานีวิทยุชุมชนต่างๆ ในต่างจังหวัด วาทกรรมที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้ในการพูดคุยเป็นประเด็นการต่อสู้กับอำนาจ คินอำนาจให้ประชาชน ประชาธิปไตยที่แท้จริง

สรุปขอค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 บทบาทของสถานีวิทยุในการร่วมการชุมนุมทางการเมือง คือ

1. บทบาทของกลุ่มบุคคลซึ่งคือผู้จัดรายการสถานีวิทยุ ในประเด็นบทบาทของกลุ่มบุคคลในที่นี้จะยึดโยงกับมวลชนในพื้นที่ได้ผ่านการรู้จักมักคุ้นกันในฐานะเพื่อนสนิทมิตรสหายที่ร่วมซื้อสินค้าเพื่อเป็นกองทุนในการจ่ายค่าไฟฟ้าและบริหารจัดการโดยทั่วไปของทางสถานี กลุ่มบุคคลที่กล่าวข้างต้นนี้ คือ ผู้อำนวยการสถานีและผู้จัดรายการสถานี ซึ่งมีบทบาทในการจัดรายการเชิญชวนร่วมการชุมนุม การกำหนดทิศทางของกลุ่มสมาชิกในพื้นที่ ซึ่งหากพิจารณาจากกลุ่มบุคคล ซึ่งคือผู้จัดรายการสถานีวิทยุตามทฤษฎีการสื่อสารทางการเมืองถือว่าเป็นผู้ส่งสาร (Source) ที่มีศักยภาพในการโน้มน้าวใจที่สามารถสร้างความยอมรับให้แก่ผู้รับสารซึ่งก็คือกลุ่มคนที่เป็นสมาชิกของทางสถานีที่มีบทบาทสำคัญในการร่วมกิจกรรมที่ขอความร่วมมือ และการมีปฏิกิริยาตอบรับในการเชิญชวนเข้าร่วมการชุมนุมที่เวทีใหญ่ของกลุ่ม นปช. ในเหตุการณ์ที่เข้าร่วมกับกลุ่มเสื้อแดงที่เวทีใหญ่นั้น บทบาทของผู้จัดรายการทั้งผู้อำนวยการสถานีและผู้จัดรายการ มีส่วนในการสร้างความเชื่อมั่น และยอมรับในการเข้าร่วมชุมนุมใกล้ชิดกับผู้ชุมนุมนี้ด้วย เพื่อแสดงถึงการเป็นเพื่อนเคียงข้างการเข้าร่วมชุมนุมที่เสี่ยงต่ออันตรายจากเหตุการณ์ที่รุนแรงและการสลายการชุมนุม อันเป็นบทบาทที่สำคัญนอกเหนือจากการจัดรายการที่สถานี

2. บทบาทของสถานีวิทยุในการร่วมการชุมนุมทางการเมืองนั้น บทบาทของสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz ถือว่าเป็นกระบอกเสียงที่ดีในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและเป็นจุดศูนย์กลางของมวลชนในพื้นที่ตำบลสำโรงเหนือ และพื้นที่ใกล้เคียงโดยเฉพาะเหตุการณ์การชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ทั้งนี้ บทบาทในการเชิญชวนให้เข้าร่วมการชุมนุมนั้น จะประกาศเชิญชวนให้พี่น้องกลุ่ม

เสื้อแดงสมาชิกของสถานีวิทยุได้ทราบจุดนัดหมายและกำหนดการที่ราชประสงค์ ซึ่งเป็นจุดรวมพลเสื้อแดงในการก่อกวนรัฐบาล สถานีวิทยุถือว่าเป็นช่องทาง (Channel) ที่มีส่วนสำคัญในการกระจายข่าวสารทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ และการชุมนุม และถือว่าเป็นสื่อต้นทุนต่ำที่ยึดโยงกับกลุ่มสมาชิกในพื้นที่ที่มีปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เรียกว่าชนชั้นรากหญ้าได้ดี รวมทั้งเป็นสื่อลักษณะการสื่อสารสองทาง (Two way) ที่ฟังในฐานะผู้รับสารสามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนทัศนคติทางการเมือง เหตุการณ์สำคัญ ๆ ในการชุมนุม

การอภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาจากงานวิจัยนี้ ได้ข้อค้นพบจากการศึกษาในข้อมูลของรูปแบบกิจกรรมและบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งรูปแบบกิจกรรมที่มีขึ้นอย่างเป็นประจำนั้น คือ มีการจัดจำหน่ายสินค้าเครื่องใช้ต่างๆ ของกลุ่ม นปช. ที่ใช้เป็นทุนในการบริหารจัดการค่าน้ำค่าไฟของทางสถานี รูปแบบกิจกรรมที่มีผลในเชิงยึดโยงกับมวลชนนั้นเป็นกิจกรรมการปราศรัยในพื้นที่ของจังหวัดสมุทรปราการ และกิจกรรมการรับฟังโฟนอิน (Phone in) ของอดีตนายกรัฐมนตรีที่เป็นการต่อสู้เชิงสัญลักษณ์บุคคลของกลุ่มเสื้อแดงด้วย และบทบาทของกลุ่มบุคคลในที่นี้ คือ ผู้จัดรายการสถานีที่มีศักยภาพในการพูดโน้มน้าวใจในการเชิญชวนเข้าร่วมการชุมนุมในเหตุการณ์ปี 2553 ซึ่งถือได้ว่ามีบทบาทในการกระจายข่าว และขยายมวลชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการด้วย ซึ่งมีสอดคล้องกับงานของ อรรถัญญา ศิริผล (2556) วิทยุชุมชนกับการขยายตัวของขบวนการประชาชนเสื้อแดง กรณีศึกษาในเขตเชียงใหม่ เนื่องจากในกรณีของจังหวัดเชียงใหม่ในกรณีของ อรรถัญญา ศิริผล นั้นได้ค้นพบว่า สถานีวิทยุเสื้อแดงในจังหวัดเชียงใหม่ มีบทบาทหน้าที่แหล่งกระจายข้อมูลข่าวสารที่มักไม่ได้พบในสื่อกระแสหลักหรือสื่อรัฐบาล และเป็นช่องทางในการระบายความอัดอั้นคับข้องใจของชาวบ้านในทางการเมือง บทบาทหน้าที่ของวิทยุเสื้อแดงทำให้เกิดการรวบรวมมวลชนคนเสื้อแดงให้ไปทำกิจกรรมร่วมกัน หรือเป็นแหล่งให้เกิดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น ไปชุมนุมเพื่อแสดงความไม่พอใจรัฐบาลที่หน้าหน่วยราชการต่างๆ ระดมมวลชนไปรวมพลเพื่อแสดงเจตจำนงทางการเมืองของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของวิทยุเสื้อแดงในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นช่องทางในการขยายมวลชนคนเสื้อแดงให้กว้างขวางออกไปในเวลาต่อมาด้วย

เงื่อนไขของเทคโนโลยี และความประสงค์ของกลุ่มผู้นำสื่อแดงที่ต้องการขยายโครงข่ายของสื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มคนสื่อแดงมากขึ้น ทำให้ไม่เพียงวิทยุชุมชนที่มีบทบาทในการเชื่อมต่อคนสื่อแดงเท่านั้น แต่วิทยุชุมชนยังได้เชื่อมโยงกับสื่ออื่นๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสื่อเคเบิลทีวี-สถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวี People channel และสื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากส่วนกลางลงไปยังระดับชุมชน สำหรับสถานีวิทยุชุมชนที่กล่าวมาข้างต้นนั้น วิทยุชุมชนที่ อ.ฝาง คลื่น 92.0 MHz และวิทยุชุมชนกลุ่มรักเชียงใหม่ 51 คลื่น 92.5 MHz และสอดคล้องกับวันชัย บำรุงจิตต์ (2554) กระบวนการสื่อสารของวิทยุชุมชนที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวในช่วงวิกฤติการณ์ทางการเมือง: ศึกษาเปรียบเทียบคลื่นวิทยุ 89.85 MHz กับ 97.75 ในประเด็นที่ว่า สถานีวิทยุชุมชนถือว่าเป็นกระบอกเสียงที่สำคัญในการกระจายสารไปยังผู้รับฟังที่เป็นกลุ่มที่มีแนวคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองสอดคล้องต้องกัน ไม่ว่าจะ เป็นกลุ่มคนสื่อแดง หรือกลุ่มคนสื่อเหลืองที่สามารถปลุกเร้าจิตใจให้ฮึกเหิม และมั่นใจในการต่อสู้ว่าดำเนินไปในแนวทางที่ถูกต้อง ขณะเดียวกันในอีกด้านหนึ่งก็สร้างความโกรธแค้นเกลียดชังต่ออีกฝ่ายหนึ่งอันจะนำไปสู่การแบ่งข้าง เลือกลาย และเกิดความขัดแย้งที่รุนแรงมากขึ้นทั้งนี้ในกรณีของสถานีผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz เองมีผลต่อการขยายของมวลชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มของสมาชิกของสถานีที่มีกิจกรรมอยู่ในพื้นที่ประจำอยู่แล้ว แต่ในจังหวัดสมุทรปราการจะมีความเด่นชัดในเชิงการขยายตัวที่เด่นชัดกว่าเพราะเป็นจังหวัดที่มีอุตสาหกรรมจำนวนมาก มีคนสื่อแดงจากภูมิภาคอื่นเข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่ด้วย และที่สำคัญเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญเด่นชัดกว่าในเชิงยุทธศาสตร์การเคลื่อนไหวเข้าร่วมชุมนุม เพราะเป็นเขตปริมณฑลที่สามารถเดินทางเข้าสู่เวทีหลักที่ราชประสงค์ได้สะดวกกว่า แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นทั้งสถานีวิทยุสื่อแดงกรณีของจังหวัดเชียงใหม่ และสมุทรปราการมีส่วนในการเชื่อมโยงข้อมูลจากสื่อเคเบิลทีวี-สถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวี People channel เพราะเป็นสื่อใหญ่และมีบทบาทในการรายงานการชุมนุมของกลุ่ม นปช. และมีความสอดคล้องในเชิงผู้รับสารที่เป็นประชาชนในระดับรากหญ้าเพราะว่าวิทยุเป็นสื่อต้นทุนต่ำ ในประเด็นนี้ งานของ อรพันธ์ สุทิน (2552) การสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มต่อต้านรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ได้ค้นพบว่าจุดยืนของกลุ่มเป็นการต่อต้านรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ที่ตัวสาร (Message) คือ เนื้อหาสาระข้อมูลข่าวสาร เช่น ความไม่ชอบธรรมตามหลักการประชาธิปไตย โดยอ้างคุณูปการของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ว่าเป็นต้นแบบของการ

เลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งในเชิงเป้าหมายคือผู้รับสาร (Receiver) ได้แก่ ประชาชนระดับรากหญ้าในชนบทโดยเฉพาะภาคเหนือและภาคอีสาน และกลุ่มคนรักทักษิณ ส่วนเป้าหมายรองได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่ยึดมั่นหลักประชาธิปไตย และชนชั้นกลาง ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมาชิกสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz ที่ส่วนมากเป็นชนชั้นรากหญ้าทำงานภาคแรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ทั้งนี้งานของ เอกพลณัฐ ณัฐพัทธนันท์ (2557) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ขบวนการและขบวนการโต้กลับ: กรณีศึกษาการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดง ตั้งแต่ ปี 2549-2553 ประเด็น การกำจัดการสองมาตรฐาน/ อำมาตย์ และการเรียกร้องประชาธิปไตย มีส่วนสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มคนเสื้อแดง และยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย นั้นมีความสอดคล้องกับวาทกรรมที่ผู้จัดรายการสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz ใช้ในการจัดรายการแต่ระเบียบวิธีในการวิจัยของ เอกพลณัฐ ณัฐพัทธนันท์ (2557) ใช้สร้างตัวแบบจำลองทางคณิตศาสตร์สำหรับอธิบายปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงใช้การเก็บข้อมูลสำรวจความคิดเห็นในกลุ่มคนเสื้อแดง และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบพหุ แต่ในกรณีงานวิจัยของผู้วิจัยนั้นใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ประเด็นเทคโนโลยีการสื่อสารนั้นงานของ นภาพรณัฐ พิพัฒน์ (255) ศึกษาเรื่องเทคโนโลยี การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง: กรณีศึกษาประเทศไทย พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ. 2554 ค้นพบว่า การเลือกใช้สื่อของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ในลักษณะของการบูรณาการสื่อ (Integrated media communication) ทั้งสื่อดั้งเดิม และสื่อใหม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสาร และสร้างพลวัตการสื่อสารให้มีความต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่าวิทยุชุมชนทั้งของกลุ่มพันธมิตรฯ (เสื้อเหลือง) ได้รับอิทธิพลจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ช่อง ASTV ของนายสนธิ ลิ้มทองกุล ในเชิงเชื่อมโยงข้อมูล ในขณะที่วิทยุเสื้อแดงในกลุ่ม นปช. ได้รับอิทธิพลข้อมูลที่สำคัญในการจัดรายการทั้งจากช่อง People Channel และการโฟนอิน (Phone in) และวิดีโอลิงก์ (Vedio Link) จาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประเด็นนี้จึงสอดคล้องในเรื่องบูรณาการเทคโนโลยีการสื่อสารที่สอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยนี้

ประเด็น ผู้ส่งสาร (Source) นั้นถือว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการหล่อเลี้ยงมวลชนในการชุมนุมในแต่ละครั้ง ผู้จัดรายการสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz นั้นถือเป็นผู้จัดรายการมีบทบาทสำคัญที่ยึดโยงกับกลุ่มเสื้อแดงในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการผ่านการจัดรายการหรือส่งสาร (Message) ที่ตรงกับความต้องการของมวลชน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ อริย์กรณ์ ลาภนิมิตรชัย (2554) ที่ได้ศึกษาว่าทวิเคราะห์การสื่อสารของ นายสนธิ ลิ้มทองกุล กับพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยซึ่งอยู่ในช่วงเหตุการณ์การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ ขับไล่รัฐบาลทักษิณก่อนเหตุการณ์รัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ที่ค้นพบว่า วาทกรรมที่ใช้ในการโน้มน้าวใจของ นายสนธิ ลิ้มทองกุล ได้ใช้เทคนิคการเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยในการกล่าวถึงนักการเมืองและข้าราชการที่ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้ฟังได้เข้าใจและเห็นภาพมากขึ้น โดย นายสนธิ ลิ้มทองกุล สามารถบรรยายเรื่องราวต่างๆ โดยการอ้างหลักเหตุและผล รวมถึงใช้การถามนำเพื่อให้ผู้ฟังคล้อยตาม และได้อ้างถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เพื่อให้เห็นว่าพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ในขณะที่การสื่อสารของผู้จัดรายการสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz เองใช้วาทกรรมเดียวกันกับแกนนำ นปช. ที่เวทีหลัก เช่น วาทกรรมประชาธิปไตยที่แท้จริง อำนาจเป็นของประชาชน ยุบสภาเข้าสู่การเลือกตั้ง เป็นต้น ทั้งนี้ ที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อให้เห็นถึงประเด็นที่สอดคล้องกันจากงานศึกษาที่สองงานนี้ในเรื่องของบทบาทแกนนำที่ใช้วาทศิลป์ในการหล่อเลี้ยงมวลชน แต่มีข้อแตกต่างในเนื้อหาเนื่องจากจุดประสงค์การชุมนุมเรียกร้องในเงื่อนไขที่ต่างกัน เพราะกลุ่มพันธมิตรในช่วงเหตุการณ์นั้นต้องการนายกรัฐมนตรีนครนายกอ้างพระราชอำนาจในมาตรา 7 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และสอดคล้องกับและสอดคล้องกับ วิชาญ จำปาขาว (2554) ที่ศึกษาการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย: ศึกษากรณีการชุมนุมประท้วงหลังการเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550 ที่ได้ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมืองตัวแบบแบบ SMCR Model ของ เดวิด เบอโรโล (David K. Berlo) ผู้ส่งสาร (Source) ในที่นี้คือแกนนำมีความรู้ ประสบการณ์ และมีทักษะในการสื่อสารที่ดี ประกอบกับการมีเครือข่ายที่กว้างขวางทำให้การสื่อสารของกลุ่มได้รับความสนใจ และสามารถดึงดูดโน้มน้าวให้ผู้ฟังเกิดความคล้อยตามได้ ประกอบกับตัวสาร (Message) ที่สามารถชักจูงและกระตุ้นปลุกเร้าผู้ฟังให้เกิดความรู้สึกร่วมกับกลุ่ม และนอกจากนี้ก็

ยังมีการจัดการกับโครงสร้างพื้นฐานในการสร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับผู้เข้าร่วมชุมนุมอย่างเป็นระบบอันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการระดมมวลชน และจัดการกับมวลชนที่มีจำนวนมากได้อย่างต่อเนื่อง และในส่วนของช่องทางในการสื่อสาร (Channels) นั้น กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมีช่องทางการสื่อสารอย่างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นการปราศรัยบนเวทีสื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ เว็บไซต์ และสื่อโซเชียลต่าง ๆ ซึ่งสื่อเหล่านี้ช่วยให้การเผยแพร่ข่าวสารออกมาได้อย่างเป็นระบบ และสามารถผลิตข่าวตัวสารของกลุ่มออกมาได้ตลอดเวลา จนเป็นลักษณะในการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มหากจะประสบความสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยการโฆษณาชวนเชื่อทางการเมือง (Political Propaganda) โดยเน้นการใช้สารที่กระตุ้นให้เกิดสำนึกร่วมของมวลชน และสอดคล้องกับ กนกวรรณ พงศ์วิไลทรัพย์ (2552) ที่ศึกษายุทธวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่พบว่า กลุ่มบุคคลในฐานะผู้ส่งสาร คือ นายพิภพ ธงไชย แกนนำพันธมิตรรุ่นที่ 1 และ นายสุริยะใส กตะศิลา มียุทธวิธีการจัดการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่สร้างความศรัทธาในแกนนำที่มีความน่าเชื่อถือแก่กลุ่มพันธมิตร และสอดคล้องกับ ปาจารีย์ อ่อนสะอาด (2550) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ช่องทางในเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อระบอบทักษิณว่ากลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยจัดเป็นช่องทางในเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองในฐานะที่เป็นทั้งแหล่งสารและช่องทาง นับเป็นขบวนการสังคม (Social movements) หรือพลังทางการเมืองที่มีอิทธิพลสูงต่อระบอบทักษิณ

ประโยชน์ในเชิงนโยบาย

เป็นประโยชน์ต่อนโยบายของรัฐในการควบคุมสถานการณ์วิทยุให้มีการจัดตั้งและจดทะเบียนที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งวิทยุชุมชนที่ผ่านมาในอดีตก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆ เช่น เกิดคลื่นแทรกสถานีหลักทั่วไปที่มีการจัดตั้ง และจดทะเบียนถูกต้อง และเกิดการรบกวนวิทยุการบิน เพราะคลื่นของวิทยุชุมชนอาจก่อให้เกิดอันตรายจากการรบกวนวิทยุการบินได้ รวมทั้งกำเนิดวิทยุชุมชนแอบแฝง วิทยุชุมชนในยุคแรกเป็นวิทยุชุมชนที่ทำงานโดยชุมชนจริง คือ ทำงานแบบอาสาสมัคร แต่ต่อมาได้มีการแอบแฝงทำธุรกิจเกิดขึ้น ซึ่งมีความจำเป็นที่กรมประชาสัมพันธ์จะต้องพยายามเข้ามาจัดระเบียบ ส่วนประเด็นสถานีวิทยุชุมชนที่ผันตัวเข้ามาจัดรายการในเชิงลักษณะ

การเมือง หรือสนับสนุนการชุมนุมเคลื่อนไหวในอดีตที่ผ่านมา มีความจำเป็นที่จะต้องมีความชัดเจนเรื่องรูปแบบการจัดรายการ คำพูดที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลและองค์กรหน่วยงานต่างๆ และประเด็น Hate Speech คำพูดที่สร้างความเกลียดชังและความแตกแยกทางสังคม โดยเฉพาะข้ออ้างอำนาจสองสีทางการเมืองของไทยทั้งกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (เสื้อเหลือง) กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (เสื้อแดง) คู่ขัดแย้งในประวัติศาสตร์การเมืองไทยมาตั้งแต่หลังเหตุการณ์รัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

ข้อจำกัดในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้วิจัยไม่สามารถที่จะสัมภาษณ์เชิงลึกผู้อำนวยการสถานีวิทยุผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 และผู้จัดรายการสถานีวิทยุคนอื่นได้ เนื่องจากในช่วงลงพื้นที่ในการดำเนินการวิจัยนี้เป็นช่วงที่มีการชุมนุมทางการเมืองของกลุ่ม กปปส. ที่ชุมนุมขับไล่รัฐบาล ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในปี 2557 ซึ่งในช่วงนั้นกลุ่มสถานีผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz ในเครือกลุ่มสื่อวิทยุประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กวป.) มีกิจกรรมนอกสถานี ทำให้มีอุปสรรคต่อการสัมภาษณ์ซึ่งสามารถสัมภาษณ์ผู้จัดรายการได้คนเดียวเท่านั้นในการวิจัยนี้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในระหว่างวันที่ 6-7 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ภายหลังจากรัฐประหาร 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยึดอำนาจรัฐบาล และมีคำสั่งกองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยที่ 6/2557 เรื่อง ขอความร่วมมือ ระวังการถ่ายถอดออกอากาศ ของช่องโทรทัศน์ดาวเทียมและวิทยุชุมชน ประกอบด้วย (1) สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม เอเชียอัปเดต (2) สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม ดีเอ็นเอ็น (3) สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม ยูดีดี (4) สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม พีแอนด์พี (5) สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม โฟร์แซนแนล (6) สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม เอ็มวี 5 (7) สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม บลูสกาย (8) สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม เอเอสทีวี (9) สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม ทีนิวส์ (10) สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม เอฟเอ็มทีวี (11) วิทยุชุมชนที่ไม่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งตามกฎหมาย และคำสั่งกองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยที่คำสั่งที่ 7/2557 เรื่อง ขอความร่วมมือระวังการถ่ายถอดออกอากาศ ของช่องโทรทัศน์ดาวเทียมและวิทยุชุมชนเพิ่มเติม (1) สถานีโทรทัศน์ วอยซ์ทีวี (2) สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม ฮอตทีวี (3) สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม One Rescue

(4) สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม เครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) ทำให้ในปัจจุบันนี้สถานีผู้กล้าประชาธิปไตย 90.25 MHz ปิดสถานี และถูกยึดเสาอากาศของสถานี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาบทบาทของกลุ่มวิทย์ในพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลอื่นๆ นอกเหนือจากจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีบทบาทในการเข้าร่วมชุมนุม โดยเฉพาะเหตุการณ์ในปี พ.ศ. 2556-2557 ในสมัยรัฐบาล ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่สถานีวิทยุเครือข่ายวีทยูประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กวป.) ที่มีกิจกรรมในเชิงรุกนอกพื้นที่ของสถานีในที่ตั้งมากขึ้น

2. ควรศึกษาบทบาทของสถานีวิทยุเครือข่ายกลุ่มสื่อวิทยุประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กวป.) ที่รวมตัวในหลายสถานีในหลายพื้นที่ของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ว่ามีปฏิสัมพันธ์เชิงโครงสร้างบทบาทหน้าที่อย่างไรในแต่ละพื้นที่ในการเคลื่อนไหว โดยเฉพาะการปกป้องรัฐบาลการจากขบไล่ของกลุ่ม กปปส. ในปี พ.ศ. 2557

รายการอ้างอิง

- กนกวรรณ พงศ์วิไลทรัพย์. (2552). *ยุทธวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการประชาสัมพันธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กมลพร วรกุล. (2554). *การแพร่กระจายอุดมการณ์ทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยผ่านสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV: กรณีศึกษาการชุมนุมวันที่ 25 พฤษภาคม - 3 ธันวาคม 2551*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา แก้วเทพ และสุขสม หินวิมาน. (2551). *สายธารแห่งนักคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อสารศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- เขมา สมใจ. (2551). *การสื่อสารทางการเมืองในวิกฤติการเมืองไทย ปี 2549: ศึกษากรณีพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาสื่อสารการเมือง, มหาวิทยาลัยเกริก.
- จิรันดา กฤษเจริญ. (2554). *การวิเคราะห์วาทกรรมของฝ่ายพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและวาทกรรมของรัฐบาลพลังประชาชน (พฤษภาคม - ธันวาคม 2551)*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญชัย ชัยสุขโกศล. (2552). *เทคโนโลยีกับการต่อสู้ทางการเมืองโดยไร้ความรุนแรง: ศึกษากรณีอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐกานต์ กุลณรงค์. (2550). *การสื่อสารทางการเมืองบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในช่วงการต่อต้านรัฐบาลทักษิณ*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ณัฐกานต์ กุลณรงค์. (2550). การสื่อสารทางการเมืองบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในช่วงการต่อต้านรัฐบาลทักษิณ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทองคำ ทองรอง. (2557, 6-7 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.

นภาพรณัฏ พิพัฒน์. (2556). เทคโนโลยี การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง: กรณีศึกษาประเทศไทย พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ. 2554. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง, วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรังสิต.

ปณิธาน พิชาลัย. (2554). การต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร. ดุษฎีนิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประทีป (นามสมมุติ). (2557, 6-7 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.

ปจวริย์ อ่อนสะอาด. (2550). วิเคราะห์ช่องทางในเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อระบอบทักษิณ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ภิรมย์ ชวานา. (2557, 6-7 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.

วันชัย บำรุงจิตต์. (2554). กระบวนการสื่อสารของวิทยุชุมชนที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวในช่วงวิกฤติการณ์ทางการเมือง: ศึกษาเปรียบเทียบคลื่นวิทยุ 89.85 MHz กับ 97.75. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, การสื่อสารการเมือง, มหาวิทยาลัยเกริก.

วิชาญ จำปาขาว. (2554). การสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย: ศึกษากรณีการชุมนุมประท้วงหลังการเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาสื่อสารการเมือง, มหาวิทยาลัยเกริก.

วิภาวดี พันธุ์ยางน้อย. (2555). *หมู่บ้านเสื้อแดง: การปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจในชุมชนชนบทไทย กรณีศึกษาหมู่บ้านนาใหญ่ จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนึ่ง (นามสมมุติ). (2557, 6 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.

อรพันธ์ สุทิน. (2552). *การสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มต่อต้านรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549*. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาสื่อสารการเมือง, วิทยาลัยสื่อสารการเมือง, มหาวิทยาลัยเกริก.

อริย์กรณ์ ลาภานิมิตชัย. (2554). *วาทวิเคราะห์การสื่อสารของนายสนธิ ลิ้มทองกุล กับพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาและสื่อสารการแสดง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัสมา หวังกุลล่า. (2554). *บทบาททางการเมืองของชนชั้นกลางไทยในขบวนการพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยภายใต้ระบอบทักษิณ*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครอง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุบลพรรณ กระจ่างโพธิ์. (2554). *การเคลื่อนไหวของขบวนการแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ช่วงรัฐบาลอภิสิทธิ์*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครอง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกพลรัฐ ณัฐพิทักษ์นันท์. (2557). *ปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ขบวนการและขบวนการใต้ถักลับ: กรณีศึกษาการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดง ตั้งแต่ปี 2549-2553*. ดุษฎีนิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.